

# DEBRECENI FŐISKOLAI LAPOK.

KIADJA: A FŐISKOLAI MAGYAR IRODALMI TÁRSASÁG.

<p>Szerkesztőség és kiadóhivatal: Debrecen, collegium.</p> <p>Megjelenik havonként kétszer.</p>	<p>Felölő szerkesztő: <b>MARJAY GÉZA.</b></p> <p>Szerkesztő-társal: <b>Fejes Gábor, Szabó István.</b></p> <p>Kiadóhivatali főnök: <b>Miklóssy Sándor.</b></p>	<p>ELŐFIZETESI ÁRAK:</p> <p>Egész évre . . . . . 5 korona.</p> <p>Fél évre . . . . . 2 kor. 50 fill.</p> <p>Ifjúsági egyesületeknek . . . . . 4 korona.</p> <p>Főiskolai hallgatóknak . . . . . 3 korona.</p> <p>Egyes számú ára: 40 fillér.</p>
---	---	--

## A mi tanulságaink.

Felelet az Egyetemi Lapok 2-ik számában megjelent „Tanulságok” c. vezércikkre.

A „Tanulságok”-at olvasva belsőnk ösztönöz arra, hogy mi is előadjuk tanulságainkat. Azt azonban előrebocsátjuk, hogy a mi tanulságaink egészen mások. Mások különösen azért, mert mi nem tudjuk tenni azt, hogy önmagunkat ámítsuk oly dolgokkal és eredményekkel, melyek a valóságban nem, hanem a legjobb esetben is csak az álmokban léteznek.

Mikor ezt mondjuk s mikor tanulságainkat mi is előadjuk, nem a személyek, hanem a tények felett óhajtunk kritikát gyakorolni.

Jelen alkalommal nem bocsátkozhatunk bele annak bizonyításába, hogy a M. O. D. Sz. csakugyan úgy részelteti-e jogokban a vidéket, mint a budapesti főiskolákat. Nem tesszük ezt annyival inkább, mert midőn mi azt állítjuk és ezt, mint vidékiek mi érezzük legjobban, hogy nincs meg a méltányosság és az egyenlőség a vidéki és budapesti főiskolák között a jogok tekintetében, a központ, habár „képeségeire” hivatkozik, még sohasem próbálkozott meg azzal, hogy kimutassa azt, miszerint a vidék nem kisebb, hanem Budapesttel egyenlő jogokat nyert a M. O. D. Sz.-ben.

A „Menenius Agrippa örök igaz meséjének” bekövetkeztétől nem félhetnek a vidéki akadémiák s nem félhet a vidék, mert még eddig nem volt részünk tapasztalni azt, hogy az országos diákügyek terén Budapest volna az éltető elem. Sőt ép ennek az ellenkezőjét volt módunk eddig tapasztalni. Nem tagadható el az a tény, hogy az éltető elemet nem a központ szolgáltatja sohasem, hanem a központ csak összegyűjti a köz-

ponton kívül levő elemek közül azokat, melyek a többiek közül kiválnak valamely téren. Így az éltető elemet is a vidék adja Budapestnek s félő, hogy az ifjúsági élet terén Menenius Agrippa örök igaz meséjének szomorú következményeit nem a központ fogja-e megérezni, ha a vidék nem lép be a szövetségbe, hanem megalkotja a vidéki szövetséget.

A legnagyobb sajnálattal, de nem az elnevezés miatti kétségbeeséssel vesszük tudomásul amaz igazán szép kifejezést, amelylyel a kongresszuson illeték az egyik debreceni delegáltat, most pedig talán az egész debreceni akadémiai ifjúságot, mert azt mondhatom, hogy itt a „fennálló rend” nem nagyon imádtatik, harsogván feléjük, hogy „az ifjúság speciális nemzetközi szociálistái”.

Már akármily nevet találunk is ki, mi mégsem fogunk a reakció szárnyai alá bújni, mi már fel tudtunk szabadulni a vallási fanatizmus nyüge alól.

A diák szövetség által „felállított rendet” nem tartjuk megdönthetetlennek s elismerjük, azt, hogy bármilyen intézmény legyen is, ha rossz, rossz marad mindörökre, ha nem javítjuk.

Mi protestáns, lelki nyugókkal nem korlátozott ifjak vagyunk! Mi fel tudjuk fogni a haladás, a fejlődés eszméjét is s ép ezért megjelenünk a Kossuth ünnepélyeken, ott voltunk a legutóbbi serleg ünnepen is a kongresszus alkalmával s Kossuth Lajosban nemcsak a nagy hazafit, hanem a nagy reformátort is ünnepeljük. Ünnepeljük őt azért, mert nem elégedett meg ő sem az akkori állapotokkal s még sem tartjuk őt nemzetközi szociálistának.

Mutatja az is, hogy mily nagy tévedés-

ben van a „képeségeivel“ kiválni akaró központ, amikor „speciális nemzetközi szociálistáknak“ nevezi azokat, akik a „fennálló renddel“ megelégedve nem lévén, javítani igyekeznek azt.

Bármilyen névvel is illessen a központ azért minket, hogy az eljárásukkal, nézetükkel nem értünk egyet, azzal nem ér el semmit. Mi mégsem fogjuk például venni az ő eljárásukat. A vidéken nem fog megtörténni sohasem az, bárha „képeségeik“ nincsenek is, hogy hat-nyolc ezer ember közül még tizenöt sem jelenik meg egy Kossuth-serleg ünnepélyen, mert annyi „képességük“ mindig van és lesz, hogy ennek jelentőségét fel-fogják és megértsék.

Ama cikk, melyre válaszul a „Tanulások“ jött, nem a kongresszus után, hanem előtte iratott és jelent meg s a most elmúlt kongresszus is egyik bizonyíték annak állításai mellett. Semmi eredményét még nem volt szerencsénk látni a „fennálló állapotnak“, sőt ép az tűnik ki minden alkalommal, hogy a „fennálló rend“ céljának legkevésbé sem felel meg. Midőn a „Tanulások“ Menenius példázatára hivatkozik, csak megerősíti amaz állításunkat, hogy Budapest igenis uralkodni akar felettünk. Uralkodni akar korlátlanul s azt kívánja, hogy mi az ellen még csak fel se szólalhassunk, hanem jámboran, szó nélkül túrjuk, mert nincs képességünk és így az ő céljaikat nem érthetjük.

Ezt mutatja az is, hogy a kongresszust jelen évben minden jogalap nélkül Budapest rendezte. Ama „méltányosság“, melyre a kongresszuson hivatkozás történt, csak ürügy a szabályok be nem tartására s ránk nézve nagyon veszedelmes, mert minden évben ki vagyunk téve annak, hogy mivel a vidéki főiskolák ősszel a kongresszust rendezni nem igen tudják, Budapest fogja rendezni „méltányosságból“. És így midőn „méltányosan“ jár el, elveszi lassanként még az onceskély jogainkat is, melyek a M. O. D. Sz. alapszabályaiban számunkra biztosítva vannak.

Az ilyen „méltányosság“ sem a jogalap hiányát pótolni, sem minket a hallgatásra kényszeríteni nem fog.

Vásáry István.

## A modern nevelés ötletei.

(A jellem. — A feminizmus és az ifjúság nevelése. — A közös nevelés külföldön. — Katonai kiképzés középiskoláinkban.)

Irta: Zoltán István.

Amit Arisztótelész meg Ciceró már saját korukban megírtak és hirdettek, hogy a tehetség, a szellem, a hajlam vérbeli, tehát velünk született, míg a jellem a nevelés eredménye, ezt a nagy igazságot példázza regényirodalmunknak is nem egy alakja, ez az elv gróf Apponyi Albertnek is a tárca-elve, Lux Terka meg azt írja, hogy ő a nevelés jellemképző elvét előbb hirdette, mielőtt Apponyi hangsúlyozta volna. Ime, a nagy szellemek találkozása Arisztótelésztől, meg Cicerótól Lux Terkáig. Nekem is volt egy tanárom, aki teljes mértékben magáévá tette a vallás- és közoktatásügyi miniszter elvét s azt tűzte ki hivatásul, hogy jellemet neveljen tanítványaiban. Először jellemet s aztán tudást.

Es bizony-bizony nagy dolog is az a jellem. Valamikor nagyobb értéke volt, mint ma. S ez különös. Az volna a természetes, hogy mikor minden második embernek van jelleme: épen hogy észreveszik. Mikor pedig minden tucatember között akad egy jellemes: akkor mint drága kincset s mint nem mindennapi lelki élvezetet tulbecsülik. Az a természet öröktörvénye, hogy a ritkán látott: feltűnő. Ez alól a szabály alól csak egyetlen egy kivétel van: az emberek erkölcsi értéke. Nevezetesen: mikor 12 közül 6 jellemes és 6 nem az, akkor az egyik hat bámulja a másik hat tulajdonságát, mivelhogy ami az egyiknek sajátja, az a másik előtt ritkán látott jelenség. Így akad a csodának 6 bámulója. Mikor pedig 12 közül 1 jellemes és 11 nem az, akkor... nos akkor, ahelyett, hogy 11 ember bámulná a csodát, csak az az egy bámul. Mert ez az eset olyan kornak a matematikai képlete, amely korban az emberek már elvesztették minden érzéküket az erkölcs iránt. Vagyis az embereknek így létesült 11-es csoportjában elvesz a 12-ik s — ha elég ostoba — még szégyelheti is különcködését.

Hogy a mai kornak mi a képlete? Semmi esetre sem az előbbi első példa, de — talán — nem is a második. Annyi bizonyos, hogy ma nem valami nagy az ázsioja az u. n. jellemnek. Pedig nagy dolog ám az a jellem; nagyobb, mint sokan gondolják. Tulajdonképen maga a jövőnk, a létünk, a boldogságunk s — mégsem életcélunk. A polgárok jellemzilárdsága maga az állami élet alapja és jellemzilárdsága. A görögök és rómaiak jellemeket neveltek. Politikai életükben nem a szónoklatoknak adóztak, nem az eszméknek hódoltak, hanem első sorban a jellemnek. Ma a politikai életre való hajlandóság, a közpálya, az államférfiúi jogkör mindent megkíván, a jellemet kivéve. Ma már nagyon sok ellenérté-

két ismerik a jellemnek. Csak azt nem, hogy az ember jelleme: maga az ember.

S amit Ciceró egyszerűen konstatált, azt ma ezren, meg ezren fejtegetik. Az emberek kezdik szükségét érezni a jellemnek. A jellemhiány kezd inséges lenni. Kétségbeesve veszik tudomásul, hogy a tudás még nem jellem s hogy a jellemet nevelni kell. Nevelni: ez a legnehezebb. Kivált ha neveletlen szülők akarják nevelni gyermekeiket. Mennyi áldozatot kell hozni, mennyi fáradságba kerül s milyen lassan mutatkozik eredmény. A neveléshiány valóságos átka a magyar nemzetnek. A hivatott nevelők már mind halottak. A ma felszínen levő generáció semmit sem őrizett meg a nagy nevelők szelleméből. Mai közéletünk elrettentő példája a nevelés hiányának.

A hazafiság is a jellem eleme. A neveletlen nemzedék nemzetietlen is. S ezt a neveletlen, nemzetietlen generációt bántja a lelkiismeret. Nem akarja, hogy az új nemzedék is így nőjön fel. Nevelni akar egy új, intelligens, jellemes nemzedéket. Szegény neveletlen nevelőink! Hogy erőlködnek. Mennyi jóakarát van bennük s mennyi tapasztalatlanság! Hogy kapkodnak fűhöz, fához. Valami frappáns nevelési módszert szeretnének létesíteni. S észre sem veszik, hogy hol Spártából, hol Athénből, hol Rómából jönnek meg ötleteikkel. Nem nézik a kort, melyet nem is ismernek, nem nézik az ifjúságot, melyet egy új ma szellemében akarnak nevelni. A nevelési elveket azonosítják a jó akarral.

Igy jönnek létre a modern nevelés ötletei.

Nem fogom általánosítani a kérdést. Egész Európában visszaesés észlelhető az erkölcsi fejlődésben. Vannak államok, ahol ez az állapot reakció. Nálunk csak az egyenletesen lassuló fejlődésnek egyik fázisa. Annyira izolálva még sem élünk Európa többi nemzete között, hogy ilyenfajta speciális betegséggel dicsekedhessünk. Csak nagy a hajlandóságunk, hogy megbetegedjünk s a nagy epidémia csak vigasztalásunkra szolgálhat.

Ez a betegség a maga epidemikus voltában két nagy kérdést vetett fel: az ifjúság nevelését és a feminizmust.

Egyik kérdés sem új. Az ifjúságot nevelik, mióta a világ fennáll. Feminizmus is létezik, mióta az első asszony megjelent a földön. Szókratész az ifjúság nevelője volt. Szókratészné előkelő feminista. Ime: az ifjúság nevelése és a feminizmus karöltve már az ó-korban is jelentkezett. Ma az erkölcsi visszaesés ad élt a két kérdésnek. S úgy látszik, hogy az emberek erkölcsi érzéke is olyan valami, ami, ha sokat használják, kimerül, elkopik.

Emberemlékezet óta a férfiak — az erősebb nem — viszik a vezérszerepet. Ők intézik a föld,

az emberiség sorsát. Bennük testesült meg az ember, aki dolgozik a földön, aki épít es rombol, vívmányokat teremt és gyünölcözővé teszi a glóbuszt. Mellette van a nő, az asszony. Mellette van az asszony, hogy ki ne pusztuljon ez az emberi had. Mellette van, mint a győztes hadvezér sátrában a puha tigrisbőr-pamlag. Mint a munkából hazatérő földműves hazában a padka. Mint a napszámosnál az esti harangszó. Mellette van, hogy mindig buzdítsa újabb, meg újabb alkotásokra. Ez a nő szerepe: az ölelő kar, a pihentető pamlag, az inspiráció.

Legalább eddig ez volt a nő szerepe az Élet életében. Az Ember nagyszerű tulajdonságait, a lélektan filozófiáját, az erkölcsi erők és érzések nagy nyilvánulásait mind a férfiban vizsgálta a világ. A női lélek konvenciózus élettana vagy lélektana csak a hajszálvonalakkal szerkesztett árnyalatot adta a nagyszerű festményhez. Impulzusai is mind csak a női nem sexuales, nemi voltában gyökereztek. S amennyiben ezek az impulzusok annyira bezománcozták a férfi életét, hogy egy-egy esetben talán a férfi lélek lényegévé lettek, akkor sem a nő győzött, csak a gyenge férfi szedült meg a nőiség hatalmában.

Ebben az időben is volt feminizmus, amennyire az emberi büszkeség az egyenlőség jelében jogkört kért a nők számára s nem elégedett meg a foglalkozási körrel. Az ifjúság nevelése pedig annál inkább megvolt, amennyiben az említett női foglalkozási körnek lelkes anyagát éppen az ifjúság szolgáltatta a nevelésben.

Ez volt a világ sora hosszú időn át. Egyszerre csak — hogy, hogy nem — a férfien kezdte elhanyagolni magát. Elsekélyesedtek élete nyilvánulásai. A férfi lélek tompult s emóciói vízenyősek lettek. Ez az erkölcsi visszaesés kora. A jellemek lealacsonyodtak. A stréberség hivatottságot nyert. A lelki nagyság elvesztette értékét. A köznapiság népszerűvé lett. Az ambíciót kiölte a protekció, az érett szerelmet a sarokházak ártolyama. Ezek a »ma« szimptomái.

A nyavalya annyira terjedt és olyan rohamosan, hogy mihamarább feltűnést keltett. A bajt orvosolni kell. S hogy ezt a parancsszót megérezte az emberiség, azzal kimutatta, miszerint nem sülyedt még annyira, hogy megmenteséről lemondjon. Két régi házi orvost hívtak: az ifjúság nevelését és a feminizmust. Kitört nagy erővel a feminizmus. A nők úgy gondolkoznak, hogy a csodás »férfi lélek« elnyűtt a sok strapában, tehát a konzervált női léleken van a szereplés sora. Akár megbír annyit, mint a férfiak lelke, akár nem, tény az: hogy a dicső férfien lejárt magát s annyit mindig tudnak produkálni a gyöngye nők is, mint a mai elgyöngült férfiak. Azután meg itt van a kor szelleme, amely

már mindenben a szellemesnek, a találónak, a csinosnak, vonzónak hódol s csak belső erőket ismer, nem pedig a szervezet vad erejét.

Oh, boldogult erősebb nem! *Delicta maiorum immeritus lues Romane...* Nyakadon az asszonyi népség. A legádázabb feminizmus támad minden vonalon. A nők ezt gondolják a leghelyesebb s az ő szempontjukból minden esetre a legpraktikusabb megoldásnak is.

A férfinem pozícióját védi. Uj, erős nemet akar nevelni. Uj, erős férfi generációt. A nevelés kérdése annál inkább szükségkérdés, mert a nagy erővel fellobbant feminizmus a nevelés elhanyagolását disponálja.

Ime a helyzet.

S most egy-egy pontban érinteni fogom a külföld s a magyarság magatartását. Egy-egy pontban fogom érinteni a feminizmus előmunkáit s az ifjúság nevelésének modern ötletét.

\*

Érdekes kísérletet tett több külföldi állam. Ki akarják próbálni, hogy lehetséges-e a mindkét nembeli ifjúságot 14—16 éves korig együtt nevelni s milyen eredménnyel. Ez annyira pusztán nevelési módszer, mint amennyire erősen feminista. A két kérdés itt úgy összeolvad, hogy szinte lehetetlen mindegyiket külön-külön felismerni. Sőt a felületes bölcselkedő egyenesen feminista mozgalmat lát benne: a leányok férfias nevelését. Pedig ezt az intézményt olyan célzattal létesítették, hogy a fiúk leányosságot tanuljanak, amennyire az csak javára válhatik férfiasságuknak.

Lélektani alapja van ennek az intézménynek. A fiúk vagy férfiak együttléte mindig bizalmasabb, fesztelenebb, mint a nőké. Így könnyebben is fajul el. Ösztönszerűségük néha erősebb, mint alkalmazkodó képességük. S ahol ezt a közös nevelést kipróbálták, páratlan eredményt tapasztaltak. A fiúk nem csak formászerű megnyilvánulásaikban változtak meg, hanem jellemük is erősödött. Nemcsak előzékenység, gyöngédség, figyelmisség s más etikette-szabályok érvényesültek, hanem megerősödött férfiasságuk büszkeségükben, határozott lett önérzetük s nagyratörésük akaraterájukben is nyilvánult.

A tapasztalat azt mutatja, hogy egy egész emberéletre kiható impulzus a közös nevelés s lelkileg, szellemileg, erkölcsileg csak előnyei vannak árnyoldalak nélkül. Üdvös nevelőhatása, jellemképző ereje van ennek a módszernek. Benne van, igaz, a feminizmus gyökere is. Demokrata szellemet fejleszt ez a nevelés s az érvényesülésnek nemcsak nemi, hanem társadalmi egyenjogúságát is magában tartja. Általában a felvilágosultság jellemzi a közös nevelés eredményét s az ezzel járó józanság és intelligencia. Ez a közös nevelés alkalmat ad annak a beigazolására, hogy a kozmopolitikai vezérszerepet nem szabad nemi

szempontból az emberiség egy részének dedikálni. Vannak arra alkalmas egyéniségek a nők között is s teljesen alkalmatlanok a férfiak között. Erre céloztam az előbb, mikor az ambicióról s a demokrata szellemről szóltam.

Az emberiségnek nemi szempontból való felosztása csak nemi kérdésekben észszerű, célirányos. Az anyaságra — például — feltétlenül és kétségtelenül a nők vannak hívatva. Olyan téren, ahol a működési eszközök a nemes, nagy lélek, a szellem, a belátás, ott magukban a működési tényezőkben van a hívatottság megítélésének alapja. Ilyen szempontból a feminizmus az ifjúság nevelésével együtt a szociológia részletkérdésévé lesz.

És ez az a pont, ahol a szociálizmus veszi át a kérdés létjogosultságának mérlegelését.

\*

Míg a külföld ilyenformán egyesíti a feminizmusnak és az ifjúság nevelésének kérdését s így módot talál arra is, hogy az egyik kérdés eredményes megoldása ellensúlyozza a másik tulajdonságait, azalatt ugyancsak érdekes kísérletet folytatnak a mi középiskoláinkban is. Nevezetesen a vallás- és közoktatásügyi miniszter a hadügyminiszterrel egyértelműleg tankerületenként egy-egy kijelölt iskolában elrendelte a VII. és VIII. osztály növendékeinek katonai kiképzését. A kiképzés vezetői: a katonai kirendeltek. Anyaga: a katonai erények elsajátítása, a katonai szellem meghonosítása, katonai állás, mozgás, menetelési gyakorlatok betanulása, a fegyverkezelés elsajátítása, céllovészet szolgálati fegyverrel, a szükséges elméleti résznek előadás keretében való megtanulása. Tartama: az iskolai év előírt játékdélutánjai (hetenként egyszer két óra) Célja: kiképzett néptelkezők szervezése, az egyéves önkéntesi szolgálat megkönnyítése.

S most mérlegeljük a helyzetet.

A katonai túltengésnek, az ultramilitarizmusnak korát éljük. A kor szelleme akárhogyan is tiltakozik ez ellen: Berlinben még mindig gyönyörködnek a vasárnapi »parádé«-ban. Vilmos császárnak öt fia van: öt katona. A trónörökös fia uniformisban született. Enrópa legcivilisbb életű uralkodójának családja valóságos hadosztály... Quid nunc? A magyar hadügyminiszter erőteljes bókot mondott rendeletével a nagy ultramilitár császárnak.

Jól esett hallanunk a buzdítást egy magas rangú katona szájából: nem tudjuk a haza melyik percben követeli életünket és vérünket... A nagy harcok kora a mi korunk. Nagy tusa folyik az irodalomban, a tudományokban, a levegőben. Csak a harcteréken van béke és ünnepi csend. És kell is, hogy ott béke legyen. A nemzeti nagyság és a területi nagyság ma két külön fogalom. A haza ma azt követeli tőlünk, hogy éljünk érte

és érte élünk. Már elegen haltak meg, akik érte haltak meg. S epen a magyar nemzet szomorúan példázza dicső harcok legendás vitézét. A sok viadalban megacélosodtak izmai s most a béke hajnalán kidüledt vasizmaival, napbarnította arcával utána bámul a művelt nyugat államainak. Az ősi izomerő még nem ernyedte el egészen. De a nyugati szellem még nem vert elég mély gyökeret.

Izlés, neveltség, egy egész nemzetet átható műveltség kell a magyar fiatalságnak. Szépérzék, finomságot, művészi hajlamot kell a fiatalságba varázsolni. A szolgálati fegyvereket hagyjuk a muzeumoknak. — Spártai ifjakat akarnak belőlünk nevelni. Csakhogy új idők járnak. A spártai ifjú fegyelmezettségét ma a francia udvariasságában, előzékenységeiben, tapintatosságában kell keresnünk. A római elszántságát az angol önértettségében, nem pedig az olasz csavargó anarkizmusában.

De ha már spártai módra nevelnek, hol vannak a zenetanárok? Mert hiszen elsajátítja ugyan az ifjuság a katonai erényeket, de felüti fejét a laktanyai durvaság is. Fegyelmeztet lesz az ifjuság, de a felebbvaló iránt érzett ellenszenv is lábrakap. Bátor lesz, de darabos és gyöngédtelen. Megtanulja ugyan a fegyver használatát, de vágyik is azt használni. Finomulni fog ugyan a test körvonala, de alaktalanabb lesz a lélek. A spártai ifjú egyaránt értett az ij felajzásához és a lant pengetéséhez.

Végül pedig ahelyett, hogy a katonai szolgálat divatját mulná, a három éves önkéntességnek nézünk elébe. Mert a középiskolai katonai kiképzést az önkéntes szolgálat megkönnyítésével hozzák kapcsolatba az illetékes körök, nem pedig annak helyettesítésével. Talán mégis célszerűbb lenne, ha a rendes tárgyak közé sorolnák a katonai kiképzést. Csináljanak belőle érdemleges vizsgálati tárgyat s két évi ilyen katonai kiképzés és eredményes vizsga után helyezték az ifjuságot tartalékba. Az önkéntesség akkor hadd legyen par excellence önkéntes szolgálat. Így eleget tenne a hadkötelezettség a hazának is, az uniformisért rajongóknak is s azoknak is, akik szellemi és lelki uniformisért küzdenek.

Ez azonban pusztába kiáltó szó.

Már tantermeinkben vannak a fegyvergúllák. És döng az iskola udvara új nevelőink lépteitől. Klasszikus állapot. A modern nevelés ötlete.

## Versek.

Irta: Szabó István.

### Fordulat.

Még nemrégiben templomba jártam  
S mikor úgy jött, jókedvvel predikáltam.  
Aztán egyszer, hogy is, hogy is nem,  
Egész megváltoztatott az isten,

S magam se tudtam, hogy mi történt,  
Csak áthágtam a papitörvényt...

S azóta egy házhoz naponta  
Úgy járogatok, mint a templomba.  
Egy őz-szemű lány int ott felém  
S ott már ő predikál, nem én...

S én hallgatom bizvást, nagy csendben.  
Hiszek benne, mint az istenben  
S szent áhítattal csókolva száját,  
Úgy veszek tőle úrvacsoráját.

## Ideálok.

Minden eszményt szívemből kiszakítottok.  
Minek is az ideál, minek az álom!?  
Szennybe fűrösztött szívvel én is megélek  
Ezen a sáros, szemetes világon...  
Szennybe fűrösztött szívvel megélek én is!

Csalnak a vágyak és hideg a nyár.  
A poézis, az álom senkinek sem kell.  
Kivert kutya módjára bolyongok én, hisz  
Sárban nősző virág itt csak az ember...  
Az emberek mind sártól hízó virágok!

Szívem kifosztva koldulni megyek majd,  
Hiszen bús, álmos, árva poéta voltam.  
Vakult lelkeimmel majd csak megfagyok én is,  
S úgy leltelek majd az utca sarába holtan,  
Lenézett, rongyos, álmodozó csavargót!

## Jegyzetek.

Január 5.

Tegnap még víg örömök között töltöttem az időt faluszelei fehér házunkban szülőim, testvéreim körében s ma már távol tőlük magányosan virrasztom át az éjszakát kicsiny szobámban... Tegnap még kis testvérem font körül karjával, apám, anyám jóságos szava zengett felém s ma már nincs senki más körültem, csak a halál követete, a zordonképű Hallgatás és egy bánatos, gyászruhás özvegy, a Magány.

Amily édes volt a viszontlátás öröme, éppoly szívettpő volt az elválás fájdalma. Óh, mily szeretettel zártak ölelő karjaik közé!... Itt nem várt senki rám s alig távoztam el a biztos révpartról, már elkapott az élet árja s most itt küzdök én is, mint sok annyi más, — míg végre is, mint tehetetlen roncs jutok vissza az elhagyott, boldog otthonba.

Óh, mert e mai világban a jönnek, igaznak oly sok az ellensége és oly kevés a hű barátok száma, kik résztvevőn segítenek rajta a szenvedés és nyomorúság kínos napjaiban. Egyedül a szülői szeretet az, mely pótol minden bűt és bá-

natot, mely könnyet töröl és a reménység harmatát hinti szívünkre.

A mult ködén át felém ragyognak tündöklő csillagként jó anyámnak hulló könnycsepjei... Karácsony ünnepe volt és én az Isten házába készültem menni, hogy hírdessem az ő dicsőségét. Mielőtt eltávoztam volna, édes anyám megcsókolta hevülő arcomat és két forró könnycsep perdült ki szeméből. Úgy megdöbbant a szívem e könnyek láttára s azóta is úgy elgondolkoztam, hogy édes jó anyám jóságos szívének drága, igaz gyöngyét miért is hullatta? Azért-e, mert érezte, hogy az előretörő évek haladtával mind jobban-jobban elszakaszt tőle az Élet? Avagy azért sírt, mert tudta, hogy a pályán, amelyre akkor léptem, túske, bogáncs tépi majd a testem annyira, hogy elalélva összeroskadok és ő nem lesz már akkor, hogy bekötözze vérező sebem?...

### Január 7.

Csendesedj el bűgő zivatar! Ne rázd úgy az ablakom! Hadd álmodjam át újra örökre elrepült diákkorom. »Emléke most is melegen forr« s hányszor kiálták így a csendes éjszakában mámorok hevében:

„Vidulva bor között a férfi  
Édenbe pillant a poháron át,  
S századszor újra felidézi  
Örökre elrepült diákkorát“.

De vajjon mindenki kellemesen emlékezik-e vissza diákkorára? Bizony nem. Avagy mily kedves emlékeket őrzött az meg szívében e korból, ki a hideg, lelket ölő józanság széles, kietlen, kopár országútján haladt? Vagy, aki virágházi növény módjára dédelgetve töltötte napjait?

Az ifjúkor a lángoló érzések, vágyak, remények korszaka. Az ifjú ereiben forr, pezseg a vér, mely úzi, hajtja egyre tovább... Nekem nem volt soha nyúgodalmom. Vissza nem rettentem soha semmiféle veszélytől s ha mégis csalódtam, oly édes volt az első csalódás, oly jól esett, ha halvány orcámon át könnyek folydogáltak. S így jácintok, rezedák, liliomok nyíltak, illatoztak az úton, melyen én haladtam!

Bűvös szigethez hasonló a diákkor, hol a sziget, árnyas bokrait, virágos téreit, csörgő patak mentét szatírok, szilvánok, najádok népe-

sítik be. S van e szigetnek egy arany palotája, ahol a sziget királynője él, ahová eljár az ifjú csendes, holdas éjszakákon s felcsendül dala az aranykődös, illatos levegőben... Nem, nem tudlak elfeledni diákkorom! Hisz' e korban zengtem első dalom, ekkor nyílt ki szívemben a szerelem virága s ekkor ismertem meg szelíd társam, az áldott, hű Magányt. Ezért zengem én is a költővel: »nincs, nincs menekvés e varázstól!«

### Január 12.

Ma vérig sebzett az emberformát öltött rút alacsonyosság, amelynek szerepe az e szürke emberáradatban, hogy a porban csúszva-mászva, mint a féreg, elvesztője legyen az ábrándokért futóknak, hogy ezek elbukása után ő legyen az úr, a hatalmas...

Menekülni óhajtottam hát az élők közül, ki-vágyakoztam a temetőbe, hová nem hat ki a nagy világ lármája. Hideg, kemény téli idő volt. A földet hóréteg takarta be.

Sohasem jártam e sírkertben és így nem tudtam, hol alussza örök álmát a nagy, szegény Csokonai?

Lábnymok nem vezettek sírjához. Ki is járna itt ilyenkor, ilyen időben?

Halottak országában járva, egyszerre borzalom fogott el arra a gondolatra, ha beteljesednének Dante eme szavai:

„És minden sír tetője megnyílt.  
És minden sírban élő szenvedés“.

Valamelyik szellem volt talán a vezetőm de Csokonai sírjára rátaláltam... Megsajdult a szívem, amint odaértem s az elmulás gondolata viharzott át lelkemen. A szél süvített a fák tarágai között, fejem felett a varjak fekete serge szállott és én álltam ott mereven, mozdulatlanul a fejfák erdejében. Elcsitult már lelkem nagy fájdalma, a lelkem felrepült egy tisztább világba és olyan boldognak éreztem magam, úgy szerettem volna én is ott künn maradni örökre... künn a temetőbe...

### Január 15.

Veszélyes isteneknek rabja lettem. Bakhusz, Vénusz, Apolló uralkodnak felettem. Szabadulni tőlök nem bírok... Oly síkos a lejtő, meg nem állhatok... Hívlak segítségül, Egy Igaz Isten...

**Nagy Ferenc.**

## Künn a tanyák között.

Irta: Tarnóczy Lajos.

(Vége.)

Nénemasszony elébe siet, egy széket töröl neki, miközben féloldalt rásandít:

— De korán föltetszett kelni Imre gazda.

— Az volt régen, meg a tengeri kapálás, felel száraz nevetéssel a gazda. Szombati Imrét nem látta dunna között kétágú teremtés egy hónap óta, s bizonyítás kedvéért nagyot csap öklével az asztalra. Igaz-e Dorogi bácsi!

Az öreg ráhagyja. Járjad bolond, járjad — gondolja magában.

— De nem is látja mostanában ugy-e? — Az öreg rabiccent.

— Tudja kend, mi az az asszony? — Az öreg épen pesti pipáját törölgette, de e nagy kérdésre rábámúlt a züllött alakra, kiről most vastag erekben folyt le a hólé.

— Az asszony..... az asszony, az kígyó, mely harap, szíta tele vízzel, melyben a hűséget keressük. Az asszony micsoda hát? Egy fejelés csizma, melynek nincs párja!

A részeg nevetni kezdett. Nénemasszony csak a fejét csóválta.

Kend ezt nem érti! Látom a pofájáról, hogy nem érti; de megmagyarázom, csak várjon.

Az öregben már forni kezdett a matéria, de nem szöllött; ösmerte már a természetét: mindig arra akar mást megtanítani, amit maga sem ért.

Odatelepedett a kanapéra az öreg mellé, két markába fogta a nagy vizes kancsót, annak a talpával tett pontot minden mondat végére.

Az asszony az oka minden bajnak a földön. Nézze meg kend a salabasztikát (statisztikát akart mondani) abból láthatja, minden tolvajnak megvan az orgazdája, minden hürkösnek a szeretője, minden zsebmetszőnek a kedvese, minden betyárnak a babája!

— Az asszony... az asszony... kezdett kifogni a bölcsesség. Ej, az asszony a földre szabadult sárkány, míg hosszú sörénye van, angyalt hazudik s ha kontyba csavarja a haját, a legförtelmesebb ördöggé vedlik. Erti kend már?

Az öreg ezalatt rátöltött, kicsiholt; szép kékes füsttel fújta tele a kis házat. Ezt már igazán nem értette, hanem azért nem akart evvel

a félnadrággal összeakasztani, jó lélekkel csak ennyit mondott: ühüm.

— Na hát ezt akartam, rivalgott a gazda.

A meleg még jobban fütötte zúgó fejét, az aztán lassanként lebillegett a kanapé karjára s ott félszendergésében motyogott tovább, amint az elszabadult gondolatok kergették egymást.

Most a duda sivítő hangjának egy darabja rikolt fülébe: Nincsen annyi kaláris a nyakadban, — majd az asszonyra gondol, aki elhagyta, akitől válik: Megállj asszony, megbánja ezt valaki!

Az öreg két könyékre dölve hallgat s nézi az egymást kergető füstkarikákat s az elszakadt gondolatfoszlányokból igyekszik kiokoskodni a helyzet képét.

Mikor pipáját kiszívta, szépen kiveri, megtörli, odatámasztja a tükör alá a sublótra; fejébe nyomja báránypőpő sipkáját s csendesen kicsoszog a jószág közé.

\* \* \*

Az anya, akinek nem szabad szeretni a gyermekét, — mert gyűlöli annak apját, Istentől van megverve. A fényes kuria minden gyönyörűsége, kényelme kipárnázott pokol, melyben az ördög élő képviselője visít egy poronty képében. A nő vérével táplálta és még sem bírja szeretni.. Parányi még, de minden mozdulata az apjáé, egálabb ő azt látja rajta, azt hallja tőle, ő pedig gyűlöli rettenetesen, engesztelhetetlenül.

A földlátán és Vénusz utálatos viszonyának szörnyszülötte ez a fiú, maga a viszály.

S a gyermek mintha érezné az átkot. Sír-sír naphosszat.

Az anyának az a gondolat a vígasza, hogy talán elpusztul.

Ha nehéz lesz a hosszú rivás, ölébe kapja, arcát letakarva hordja szobáról szobára; csitítás helyett csak magát epešti.

— Az apád, az apád az a nyomorúlt bitang! olyan vagy, mint az, éppen olyan. Hallgass, mert megfojtalak!... Óh, mit mondtam. Istenem!

Kimerülten roskad egy székbe. A gyermek elhallgat. Elszenderedik. Az asszony lelkében rémes vihar dúl.

— Olyan lesz; megöl, érzem, vagy ő engem, vagy én őtet. De hatha nem; akkor is miért gondolozom? 7 éves korában úgyis elveszi a törvény. Átkozott törvény, te vasparagrafus, téged is elfordít az arany csókja!

Haszonleső világ, te juttatod nyomorútt bé-  
kóiddal a legundokabb börtönbe az embert.  
Vakondok szemű jégemberek, ti nem érzitek, mit  
sz szenved a szív, ha a társadalom nyűgét, mit  
szentnek csúfoltok, a házasságot, rakjátok reá,  
akkor is, amikor nem szeret és még jobban szo-  
rítjátok rajta, ha belőle szabadulni akar!

Anyám, ki erőszakoltál, mutasd meg, van-e  
szívedben annyi vígasz, mely behegessze ezt a  
tátongó sebet, melyből a világgyűlölet genyje  
folyik!

Ti paragrafuscsavaró sáfárok és te bíró,  
annyi drága kincsért visszaadjátok-é azt a szívet,  
melyet formáságaitokkal szétzúztok, melyben el-  
égetitek az állati ösztönt is, hisz' még a kutya  
is szereti a maga kölykét!

Holdak száza, pénz ezere... hol van  
boldogságtok? A világ minden aranyában nincs  
annyi gyógyító ír, mely enyhét adna; hozzátok  
hát ide ti, gazdag rokonságra, dús örökségre  
számító rokonok, kik áldozatul dobtatok, mint  
gödölyét az orozzlannak!

— Ez az arany, ez a lánc folyt meg!

Teljes erővel szaggatta szét finom nyak-  
láncát, melyen a Mária-kép függött. Azután bámult  
maga elé mereven: sírni sem tudott már.

A szobába tévedő réveteg téli napsúgár  
bágyadtan tört meg a földre esett képen, melyen  
oly szelíden tartotta ölen gyermekét a Szűz.

Eddig hogy tudta imadni, hogy tudta csó-  
kolni, most csak néz egyenesen reá, vagy talán  
a jövőbe.

Ilyen élete van a való menyecskének. Bortól  
elázott ura pedig olyan jóízűt alszik ott a ka-  
napé karján.

\* \* \*

Az öreg Dorogi bácsival délután cserkészés  
közben találkoztam a gyepen. Nagy vasas bot-  
jával akkora négyszöget rajzolt a friss havon,  
mint egy jó nagy asztallap.

— Adjon Isten, Dorogi bácsi, — köszön-  
töm, amint hozzáérek, — hát mivel foglalatos-  
kodik?

Az öreg megbiccenti ujjával a sipkát:

— Adjon Isten az ifiúrnak is! Ezt a földet  
mérésgélem itt!

— Mire lesz az jó, öreg bátyám? — kér-  
deztem.

— Temetünk biz' itt; tudja, a Sárgát...

Ezt olyan szomorúan mondta; mindjárt tud-  
tam, hogy a kedves lováról van szó.

— Az öregget, amelyik most volt vemhes?  
— kérdem csodálkozva.

— Azt bizony uram; né', hogy emlékszik,  
pedig mikor elment már abba kollégyiomba, még  
az őszbe'... Hát kimult éz, kérem, épen az elébb  
ellés közben. Tudja nem sajnálom. Jó pára volt. Min-  
den csikáját megtartottam. Nálam van az egész  
család; most hatan lettek volna. Négy maradt.  
No, de ezektől is könnyebb lesz válni!

— Hogy érti ezt Dorogi bácsi?

— Hát úgy, hogy én is nemsokára elmék  
már erről a földről!

— No csak nem akar meghalni bátyámuram?

— Az étellel nem rendelkezünk, felelt az  
öreg ihletten. — ha ugyan azzal is jóformán  
készen volnék már!

— Talán másutt bérelt?

— Nem béreltem még én sehol; dehát ez  
az árenda letelik az ősszel. Feles földet kellene  
fogni, de tudja, az is úgy meg van már terhelve  
uzsorával, hogy élő állat nem bírja azt kiteljesí-  
teni!

A tanyából megjött a béres a segítség em-  
berrel, csákány, lapát a vállukon. A kihalított  
területről gyorsan hányták el a havat.

Igyekezni kell, hamar beesteledik. Az öreg  
elkísért az útig. Dohánynyal kínáltam. Nem fo-  
gadta el Nagyön bántotta valami.

— Tudja uram, olyan a szegény ember  
élete, mint a rossz subáé, húzzák-vonják, míg  
egy darabja van! Végig szenvedtem ezt az éle-  
tet s nincs annyi hely, hogy a magaméból hal-  
hassak ki. Fiatalon vettem el ezt az asszonyt.  
Szerettük is egymást, volt is egy kis pénzünk.  
A magunk földjéről máséra szorultunk. Minden  
munkából két emberre valót viseltem s mire szár-  
nyára bocsátottuk a gyerekeket, vénségünkre  
belejutottunk a nincsenbe... Az idén a jég verte  
el a termést; vetőmagot is a zsidótól hoztam.  
Ez se kelt ki, látja, nem volt rá eső az egész  
őszön...

Az öreg félrelökött egy marék havat a  
szántásról. Szép fekete volt az, mint az ugar.  
Belesült a mag.

— Még hozzá az Isten is így ver. Egy-  
szerre az anyja is, a csikaja is... Honnan terem-  
tem elő a rengeteg árendát; pedig ez a gazda

is zsarmol... Tudja, a feleségével veszkődik. A perre is sok kell, mög a bánatra is. Utóvégre úgy kimezeli magát, hogy nem marad a jó rajtavalója, akkor ugraljon majd!... Hát lássa, ilyen az élet!

Nem tudtam vigasztalni se.

A dülönél elváltunk. A rövid téli délután hamarosan leterítette ködfátyolát. Sietve igyekeztem haza. Még hallottam, amint három csákányütés dobbant meg egymásután a fagyos földön.

Az öreg is ásta a gödröt, vájta a sírját!

### Könyvek között.

Könyvek között szemlégetem,  
Mint múlik szépen életem...  
De már hív az életrobot...

Lassan halad kis csónakom,  
S a malomzúgást hallgatom...  
De már ragad az életár...

Úgy félve lépek napkeltén  
A rét szűz, harmatos mezén...  
De már a lábam szennybe hág...

Lantom függ, szinte alig élek,  
Dédélgetések közt henyélek...  
De már nyomorról sír dalom...

Izmos nyakam szerelmesem  
Átfogja lágyan, selymesen...  
De már az élet fojtogat...

Anyámvetette ágyamon  
Nagy, szép jövőről álmodom...  
De már ijesztő rém közelg...

Úgy megnézek minden helyet  
S minden helynél megkönnyezek...  
Pedig már messze, messze járok...

S hogy nedves szemmel visszanézek:  
Rám tűz új hajnal és új élet;  
S a vad zajtól kábult fülembé  
Jövő zenéje mintha csengne...

(Budapest.)

Sikabonyi Antal.

### Forgácsgyűjtés.

Valami undorítóan bántó érzés vesz erőt a lelkemen, valahányszor szétnézek ezen a színes, szennyes, párálló, nyüzsgő csoporton, amit úgy neveztek el balgán, hogy ember, megszenségtelenítve, beszennyezve ezt a nagy fogalmat a fogalom sárosarcú képviselőjével... Gyűlölöm ezt

a nyúrajként hömpölygő áradatot, amelynek minden egyes alkatrésze egy-egy külön egész s fehérre mázolt homlokán ezt a nevet viseli: Önzés... És hogy fut, hogy törí magát! Pedig semmi nemesebb célja nincs, csak az én jóltartása, az önkielégítés... Mindenben önzés, még azokban is, kik ideálokért küzdenek. Mi a cél, a végcél, melyert elsorvasztja testi és lelki erejét? Hogy halhatatlanná legyen... tehát önzés! Nem nem azért alkot, hogy használjon; csak azért, hogy magát és emlékét konzerválja az idők rozsdája ellen... És aztán elhull, mint az igavonó barom, por és sár lesz belőle s elmúlásán még csak a föld sem mozdul meg fájlalóan... Emberek sorsa!

\*

Nem érdemes élni. Kár születni is. A világ egyetem nagy műhelyében mi nem mesterek, csak anyagok vagyunk, akik nem alkotnak, hanem akik alkotmányok. Itt nincs cél, nincs marandóság, csak változás, az elmúlás és az újralétel váltakozása. S a világegyetem megvolna, megmaradna akkor is, ha mi nem volnánk, míg ha megroppan az universum tengelye és darabokra szakad szét ez a sárglóbus, elmúlik minden, ami minket érdekel és vele elmúlunk mi is! Nem érdemes élni, de születni a legnagyobb vétek. S ha már vagyunk, csak egy gyönyörűség van az életünkben, az, ami utána következik, amit úgy hívnak: Halál!

\*

Nincs cél a földön s nincs célja az életnek sem. Az ember, ez a véres szájú szörnyeteg, megöli a társát, mert éhes, amaz gyilkol, mert emez éhezik s az övét kívánja, csal, áskál, lop, vagy dolgozik véres verejtékkal, csak azért, hogy fényesebb betűt verethessen a koporsójára s hogy szemfedője szebb legyen, mint a másiké. Végtelen szenvedések és csalódások láncolata az élet, mely alatt megfásul az egyik szíve s az állatéletét boldognak találja, míg a másik, mert szíve puha marad, nem tudja megszokni ezt a véres tülekedést s életcsalódásával örömet hagyná itt e földet, csak attól fél, hogy a halál után egy még nagyobb csalódás vár rá.

\*

A hatalom és a pénz fekélyes orgiái megbűzösitik az egész mindenséget. A világ, ez a vérzészívű anyáknak s rossz apáknak szerelmétől felsarjadt gombaföld, tele van duzzadt fejű em-

berpöfeteggombák mérges porával, gyilkos lehelletével. Az ember szégyenbolt az alkotás nagy remeken. Kontárdarab, mit a nagy Alkotóművész remekbe tervelt, de sikertelenül, mert elfelejtett belé a lelke mellé szívet is adni, szívet, mely ne csak a vérforgás, hanem az emberi érzések melegágya is legyen. Talán tudja is az Alkotó, hogy így van s azért bocsát e kontárdarabokra annyi szenvedést, mert alkotása sikertelenségét bosszúlja meg avval felettünk.

\*

Szerelem is van a földön. Szerelem, amelyről elfeledkezett az alkotás pillanatában a Mester, mert nem engedett volna másként urálmát annak. A magáéval ellentétes hatalmat adott néki, melynek segítségével az ember belenyúl az isteni hatalom végezéseibe. Igen, mert ez a hatalom elviszi innen az alkotás »remekét« egy másik világba, mielőtt még mennie kellene, vagy szabad volna és amidőn már az ember kifáradva a szenvedések között, véget akar vetni életének, a szerelem ellentétes hatalmával visszacsatolja a földhöz: ne menj még! — De mi ez az anyai szeretethez képest? Porszem, melyet elfúj a szellő örökre. Az asszony szerelme múló semmiség, egy pillanati álom. Az asszony nem azért van, hogy a férfit szeresse, csak azért, hogy a hímben szeresse a hímét, a kéjt, a gyönyöröket, amiket ha megún, eltaszítja magától az egyént, hogy másokban keresse magát a szerelmet. Nincs erő, nincs elvont hatalom más a földön, csak az anyák szeretete! Az anyák maguk az istenek, kiknek szenvedése nagyobb, mint a Názáretié volt. Mert mi az: szenvedni önmagáért, vagy az emberekért ahoz a szenvedéshez képest, mely él, mely dúl, gyilkol és mégis él, nem önmagáért, hanem az önmagáért!

\*

A földi királyok és hatalmasok nem tudják, hogy van egy még az övékénél is nagyobb erő, hatalmasabb parancsszó, egy náluk nagyobb létező király: a kenyér! Nem tudják, mert szolgálatukba szegődött ez a nagy úr s a gazdagok körében hunyáskodó, szótlán és gyáva alattvalóvá aljasult le. De annál jobban érezteti hatalmát és parancsszava kényszerét a szegények haditáborában. Ha ez a földi hatalom harci riadóját megfújja az emberek között, csatára száll a világ és megtöri a nagyhatalmakat; ha ez

szavát felemeli és végigzengeti kommandóját az embertömegek felett, az a hallgató szörnyeteg, mint egy test mozdul meg, léptei nyomán vérben áztatja a földet s csikorgó fogával kettéharapja a gazdagok húsos koponyáját s véres kezével leszaggatja a koronások fejről a babért és az ékszert... Egy földi hatalom van csak, a — kenyér!

\*

Azt mondják, hogy angyalok is járnak a földön és a farsangi mulatságok jövedelméből jótékonykodnak... Hazugság! Hiszen az önzésnek nincsenek angyalai? Mert jótékony-ság-e a humanitás álarcával leplezve fényes bálókra járni, s az önző testnek szerezeni vídám órasorokat? Farizeusokból áll a világ, önzők és képmutatók tükre a társadalom... Mulatnak ők, kik jótékony-célok nevével indulnak a táncba, de nem csupán azért, hogy annak árán felruházzanak néhány didergő, éhes gyermeket, hanem csupán: hogy ők vígadjanak! Az emberekben nincs szeretet, csak önzés, nagyképűség, mellyel a félbolondok táborát könnyű siker egész bolonddá tenni... Az egyéni érdek, az önzés, a hiúság, a mulatni vágyás és a dicséretnek hajszolása itt a főcél mindenben... Sötét sorok, sötét betűk, miknek színe befeketítené az ég kékszínét is, ha ereje volna hozzá... De a földön az igazságnak nincs semmi hatalma!

\*

Irgalmatlan és kegyetlen mostoha apa az Isten! Ez volt a Krisztus előtti századok Jehova-imádó zsidóinak hite. Félték a Jehovától és nem szerették, mert sok szenvedést mért reájok. S ha az idők változása a kegyetlen Jehovaistenből szerető édes Atyát nem teremt, a kétségbeesés milliószámra adta volna öngyilkoló fegyverét az emberek kezébe... Azóta változtak az emberek és változott a társadalom képe. Mind a kettő rosszabb, mint azelőtt volt. Csak a Jehova lett hát jobb irántunk, hogy meg mindig és önszántunkból élünk? Ki tudja? Vannak most is, akik azt mondják: irgalmatlan és kegyetlen Isten ez az én Istenem! De megvetéssel fordul el tőle aki nem érti, mert nem hiszi és nem érzi, hogy annak a felőrült agynak igazsága is lehet... Ó, szerencsés, buta időszak, boldog, buta emberek, akik ha választott istenetek nem úgy hallgaita meg az imádságotokat, ahogy kellett volna s ha jó helyett rosszat adott, mielőtt új istent farag-

tatok volna, földhöz vágatok és összetörtétek magatok-csinalta bálványisteneteket!

\*

Te vagy a boldogságok boldogsága, te vagy a reménységek reménysége, te vagy a pihentető ágy, a te csontkebled a legédesebb álomszövő meleg párna: Halál! Te vagy az igazság, te vagy a szeretet, te vagy a könnyörület, minden, minden, ami egy kifáradt, összetört lelkű embernek e yedüli öröme lehetsz! S oh hogy félnék tőled! Pedig te vagy a legszebb angyal, te vagy a legcsodásabb, legédesebb álom, te vagy az egyedüli megnyugtató, ami van! Óh, én várlak, én vágylak téged, pihentető Sötétség! Én nem félek tőled s kebledre borúlok örömmel, vággyal, szenvedéllyel, mint tüzes arcú kedvesére a szerelemre vágyó ifju! Én várlak és kereslek jóltevő Sötétség! Őlelj magadhoz engem s forró csókkal tedd magadévá testem-lelkemet! Én szeretlek téged és várok reád, mint menyasszonyára a vágyban égő vőlegény, mert a te száraz, hideg csontkebled a legmelegebb, legpuhább, legédesebb álomszövő párna: Halál!

—ó—

### Nocturne.

Halottmerv testem a vánkoson,  
És rám nehézkeedik szobám setétje;  
Nytott szemmel csak bámulok beléje  
S elúszni benne úgy kívánkozom.

Ónsúlyát egyre jobban érzem.  
És úgy fekszem, mint álmodón a hulla;  
A vaksetét meg mintha rám borulna  
S vigyázva megfogná fehér kezem...

Szemem sűrű, meleg könnyűben ázik.  
És meg se rezzen hajnalpirkadásig  
Halottmerv testem a vánkoson.

Nehogy egy könyecsepp is a lázas csendben  
Legördüljön s szánalmáért esengjen,  
Szélfű, szép árnya hogyha átson...

Zoltán István.

### Költemények prózában.

Buja nyári estén a platánfák alatt egyedül járkáltam. Szellő suttogása, habok csobogása, lombok zizegése s az izzó levegő mindenik paránya szeretni tanított, szerelemről regélt.

Villanylámpák fénye alig szűrődött át a sűrű lombokon s ez a félhomály csak még jobban ingerelt.

Egyedül bolyongtam bent a sűrűségben és olyan bántó volt, olyan kellemetlen ez az egyedüllet.

Lázasan lüktetett vérem minden cseppje s az odahallatszó nagyvárosi lármán keresztül hallottam szívem dobogását.

Lázasan epedtem, szerelmet sovárgtam; enyhülést csakis ez nyújthatott vón' nekem.

S az úton jött egy lány... A haja fekete, a járása ringó s szeme olyan mélán, olyan ábrándosan tekintgetett széjjel.

Ruhája kecsesen simult természetéhez és az egész lénye olyan kedves, bájos s olyan ingerlő volt.

Először csak néztem epedőn reája és amint mellém ért, engedve a vágynak, engedve a vérem, engedve a testem forró óhajának, hevesen, szilajon öleltem-csókkoltam és ő is úgy csókkolt.

Éreztem: a szívem megtalálta párját s esküdtem a sírigtartó hű szerelmet.

...S eztán minden este ott vártam reája, epedve a csókja, ölelése után... s ő jött minden este.

.....

Elmúlt a forró nyár. Elmúltak a buja, hevítő éjszakák. Szomorú ős kezdé hervasztani a fák hulló leveleit.

S a lány minden este továbbra is eljött.

De az ölelése mindig lankadtabb lett... én sem vágytam már úgy utána, mint régen s nem kellett a csókja...

Az őszi szellő is egyre hűvösebb lett, kietlen a liget s kopár mindenik fa...

Egy ily őszi estén el se mentem aztán, annyira meguntam, annyira nem kellett, hogy látni se vágytam.

Ilyen rövideltű volt a sírigtartó hosszú, hű szerelem...

\*

Késő őszi estén leszállt a fátyolos köd. Elnyomott, beburkolt egészen sejtelmes ruhájába és vonszolt magával. Ránehezült az agyamra, ráborult a lelkemre és nem láttam semmit. Érzéseim és gondolataim csak halovány árnyakként tüntek föl előttem, kik haldokolva járnak egy óriási sírdomb felett.

Szinte öntudatlanul mentem. A köd sűrű fátyolruhája néha fel-felszakadt s verőfényes szép mezőt láttam, — a múltat, hol vidáman jártak hatalmas érzések, milyenek nemrég még az enyéme is voltak.

Hogyan is vesztettem el őket! Hogyan jutottam ide, ebbe a fojtó, agybódító ködbe? Miért nem maradtam a virágos mezőn, napsugaras réten? Miért vágytam ide a homályos ködbe?

Hisz a virágok közt olyan jól volt dolgom. Boldog, szép, daliás érzések közt jártam, minden oly mosolygó, édes-lilaszín volt.

Együtt ültünk ketten a viruló mezőn, árnyas hársfa alatt s kéz a kézben néztük, amint találkoztak, amint ölekeztek nagy érzéseink... Hatalmas, nagy, erős, dacos s mégis szelíd, szép, boldog érzések kergetőztek vígan a csobogó patak pirosló vizénél. Dús illatár lengett halványan szertesztét s oly boldogok voltunk...

A buja mezőn minden olyan kedves, világosan halvány, olyan átlátszó volt. S a mezőn túl lengett valami sejtelmes, áthatolhatatlan, homályos sűrűség. De mi nem láttuk azt, nem figyeltünk arra, nem gondoltunk véle.

Az én érzéseim erősebbek voltak, mint a te szívednek lágy érzései s megunták már ezt az idillikus csendet, csendes halványságot, halvány boldogságot. Azt akarták, hogy a te szép érzéseid legyőzve, elnyomva odaborúljanak elénk a porba.

S a te érzéseid már-már leborúltak. És ekkor valami disszonáns hang áradt szét a halványsárga enyhe levegőben. S ettől megrémülve, ettől elborzadva a te érzéseid ijedten futottak, félve menekültek a hársfaillatos szép mezőt szegélyző, sejtelmes homályba, homályos sűrűbe.

S az én érzéseim utánok futottak s mire föleszméltem, te is odatüntél érzéseid után, a vad, sűrű ködbe.

Hívogatva intett, intve hívogatott a virágos mező miriádnyi kéje, de én nem maradtam, nem tudtam maradni. Kerestelek téged és a tiedet hajszoló, üldöző, eltűnt érzéseimet.

S a sűrű köd befogadott, a sűrű köd elnyelt. Nem látok világosan, tisztán. Csak halvány árnyakként tűnnek fel előttem fáradt érzéseim. Nem látom, nem tudom, nem érzem, milyenek...

Fel-feltűnsz előttem s úgy látom, úgy vélem, te is úgy vagy, mint én, te sem látod tisztán, nem tudod igazán, hol vannak, milyenek is az érzéseid...

**Chrysanthéme.**



### Pegazusomhoz.

Most, hű Pegazusom, jászolhoz kötlek  
S adok elébed szénát, zabot...  
Lehet, ezután sohase látsz többet,  
De a menázsit renddel kapod.

Ne igen panaszold hálátlanságom,  
Ha inni kapsz majd csak kútvizet...  
Hogy rosszabb, mint a nektár, én belátom;  
De hát az írás gyöngén fizet.

Meg azután már ránkfér egy kis nyugalom;  
A sok lótás fejünkbe fájul...  
És bűnbánón most már azt sem tagadom:  
Kifogytunk az ambróziából...

Azután meg hát szebb is itt az élet,  
Mint ott fenn a fellegek között;  
A bánatom is a szelekbe széledt,  
Mióta lelkem leköltözött.

Hogy csúf ez a világ... mihaszna beszéd!  
Hisz nem is olyan szép az álom! —  
Ó, van itt olyan sok szép, jó szertesztét,  
S hogy nem láttam eddig, csodálom...

De meg mi java a fellegjárásnak?...  
Én úgy találom, nincsen semmi.  
Megírja az ember az utját másnap,  
Hogy legyen mit ujságba tenni...

Okos Pegazusom, pihenhetsz már most!  
Nem lát nyeretget többet a hátad...  
Ezentúl gyalog járom be a várost;  
Szolgálatomból elbocsátlak...

Akit ott fenn kerestem, hajkurásztam,  
Az is itt lakik lásd, a földön  
S nincs kedvem már, mióta megtaláltam,  
Hogy a lelkem szélszárnyat öltöson!

Addig a fényes nap se volt, csak éjjel;  
Most az éjjél is napsugáros!  
S mikor rámnéz nagy, sötét űz-szemével:  
A mennyországgal tóhatáros!

Nekem már nem kell se égbolt, se felleg!  
Jobb így az aranynál a réz is...  
Én szeretem és én is neki kellek:  
Nincs ennél sehol szebb poézis!

Puha kezének lágy simogatása  
Száz virág bársonyával ér fel  
S el nem cserélném, ott volna bár a mása,  
Az angyalos menny seregével!

Mikor lopva csókoljuk egymás ajkát  
És szívemen dobog a szíve:  
A bánatom ezer örömbé hajt át  
S lábamnál a menny boltos íve! —

Pegazusom, ez biz csak a te károd!  
S most szalmát rakok alád alomnak...  
Az édig már csak gyalog is eljárók...  
Ne várj hát rám se ma, se holnap!

6—n.

## Az orsz. diákkongresszusról.

Véleményem szerint teljesen felesleges a diákkongresszus hasznát és fontosságát fejtegetnem. Nem is óhajtok jelen esetben ennek létjogosultságáról értekezni, kik az alábbi referádát olvassák, láthatják ezt és megértik azt, miért kellett a debreceni akadémiának magát a kongresszuson képviseltetni? Fejtegetések helyett csak arra mutatok rá, hogy mennyire szükséges és nélkülözhetetlen akkor, amikor minden néven nevezhető foglalkozásu egyének tömörülnek jogos érdekeik megmentésére, kivására, — az ország főiskolai ifjúságának is szervezkedni, tömörülni. Ilyen szervezkedés lenne a »Magyar Birodalmi Diák Szövetség«, melynek alkotó szerve a diákkongresszus. A kongresszus, — melyen az ország összes egyetemei és főiskolái képviseltetik magukat, — irányt jelöl az ifjúság munkásságának, meghatározza a munkateret, melyben az ifjúság építhet, alkothat! Fontos, nagy a feladata kétségtelenül. De lássuk!

\* \* \*

Dr. Török Aurél rektor magnifikus s a kultuszminiszter képviselője dr. Gopcsa jelenlétében nyitotta meg ünnepélyesen Németh Tibor a »M. B. D. Sz.« tb. elnöke a folytatólagosan öt napig tartó kongresszust. A megalakulás, a delegáltak igazolása után napirend előtt Vásáry István debreceni delegált tiltakozott és emelt óvást a pestiek önkényes eljárása ellen és a kongresszus összehívása körül tapasztalható hiányok miatt. Szóló hevesen védte az agilis nagyváradi jogásznökkel Pelle Jánossal a vidék érdekeit. Majd ezután a bizottságok alakították meg s ezek után jött az érdemleges tárgyalás.

Jól megvitatott határozatok hoztak a következő tárgy pontokban: 1. Az ifjúság és a sajtó. 2. Ifjúság közéleti munkásságának hatásköre. 3. Főiskolai ének- és zenekarok. 4. Népegyetem. 5. Szociális kurzusok stb. A határozatokat nem óhajtom közölni, mert a központ hivatalosan hozzá tudomására az egyes főiskolák ifjúságának; akkor láthatja mindenki, mily igazán irányt jelölök ezek

a határozatok, miképpen terelik az ifjúságot helyes munkakörébe. Csak aztán rajta legyünk megvalósításukon.

A debreceni delegáltak, kik szavazati joggal bírtak — a theologiai fakultásról Peleskey Sándor, a jogi fakultásról Vásáry István — előkelő részt vettek a vitákban s százados főiskolánkhoz híven végezték feladataikat. Vásáry István a vidéki akadémiák érdekeit védte sikerrel, melyeknek vezérképviselőjéül is megválasztott, egy ülészeneken elnöke is volt a kongresszusnak.

Peleskey Sándornak indítványára alakult át a kongresszus országos ifjúsági nagygyűléssé, melyen nagy lelkesedéssel tette magáévá az ifjúság ama határozati javaslatot, mely tiltakozó óvást emel a horvát képviselők perfid eljárása ellen.

Egy pontot még — sajnos, — ki kell emelnem, hogy lássátok nemcsak a politikában, nemcsak a közéletben hódít és terjed a reakció, a klerikalizmus, de a magyar ifjúság között is. Nevezetesen a szociális kurzusok tárgyalásánál az előadó azt javasolta, csatlakozzék az ifjúság a keresztény szociálistákhoz s ennek kebelében végezze felvilágosító munkáját. Már-már úgylátszott elfogadtatik a javaslat, amikor Peleskey állott fel s erélyesen tiltakozott a javaslat s különösen tiltakozva a felekezetieskedés idevonása ellen. Rámutatott a hirhedt keresztényszociálista vezér Lueger aknamunkájára s a hazai ilyen pártnak csúfos, egyérdekű törekvéseire. Nagy zavar, zaj keletkezett erre, — a szót szabaddómíves, szabadgondolkodó, nemzetközi jelzőkkel díszítették föl, aki büszkén jelentve, hogy igenis szabadon gondolkodó debreceni theologus, kérte a javaslat napirendről való levételét. Ez a vidéknek egészséges gondolkodása folytán meg is történt.

A jól sikerült kongresszus után Kossuth-serleg avató bankett volt, melyen a debreceni ifjúság nevében Vásáry István tette le a fogadalmat.

A delegáltakkal felutaztak Vásáry András és H. Nagy Jenő joghallgatók, kik szintén részt vettek a vitákban.

**Refernes.**



## Irodalom.

### Vályi Nagy Gusztáv költeményei.

Az újesztendővel együtt megjelent néhai Vályi Nagy Gusztávnak, a korai, tragikus halállal végetért tehetséges, fiatal poéta utószülött verskötete. A Csokonai kör mozgalma Debreczen poétái Szávay Gyula vezetésével rendezték sajtó alá ezeket a verseket.

A csinos kiállítású kötet a városi nyomdából került ki s 2 koronaért kapható a könyvkereskedésekben.

A verskötet, mintegy 10 ívnyi terjedelemben a halott poéta különböző irányu alkotásait foglalja magában. Vegyes költeményein és a Petőfi-társaság múlt évi Vigyázó pályázatán dícséretet nyert hosszabb elbeszélő költeményein kívül van a kötetben egy Zsóka-hoz címzett szerelmi dalciklus és a főiskola Bulyovszky pályázatán díjat nyert »Katona dalok« és Népdalai külön ciklusban. Egy annak idején előadott drámának, »Gábor diák«-nak egy felvonása s egy be nem fejezett drámának, »Behramgur«-nak egyes darabjai zárják a költő arcképével és életrajzi adataival bővített kötetet.

Érdemleges kritikát nem mondunk a kötetről. Elismerés környezte már életében is, tragikus halála pedig nimbuszal vontta be a poéta emlékezetét. Forrongó, erős tehetség volt, kinek irányingadozása meglátszik alkotásain, bár a népies felé erős vágy és sikerbiztosság vontta, de korai halála megakadályozta pályája deklarációjának elérésében.

Az értékes poéma kötetet szívesen ajánljuk olvasóink figyelmébe, annyival is inkább, mert a kötet tiszta jövedelme a költő felállítandó sír-emlékének javára fordítatik.

**Előfizetési felhívás.** Szabó István hitanhallgató, lapunk társszerkesztője, néhány pályázatot győztesen befutott s a fővárosi és vidéki napilapokban, szépirodalmi folyóiratokban megjelent verseit összegyűjtve, márciusban terjedelmes kötetben bocsájtja napvilágra. Kötetére a következő előfizetési felhívást bocsájtotta ki:

»Harmadfél év alatt írt verseim egyrészét, melyek nagyobbára már részint szépirodalmi és napilapokban megjelentek, kötetbe gyűjtöm össze s mintegy 12—15 ív terjedelemben »Pirkadat« cím alatt a márciusi könyvpiacra megjelentetem. Köteteimre ezuttal előfizetést hirdetek s mindazo-

kat, kik munkásságom iránt érdeklődéssel viseltetnek, kérem törekvésem támogatására. A könyv fűzött példányainak ára 3 korona lesz. Gyűjtőknek 8 gyűjtött példány után tiszteletpéldányt adok. A nyomtatás példányszámainak meghatározása végett a gyűjtőívek és az előfizetési pénzek legkésőbb február 15-ig címre (Kollegium, vagy Darabos-u. 57.) juttatandók.«

A vállalkozást ajánljuk olvasóink figyelmébe. Megrendeléseket lapunk szerkesztősége is elfogad.

—V.—S.

**Napsugar.** A múlt év decemberének végén érdekes és minden tekintetben dícséretre méltó vállalatot indított meg Uray Sándor, debreceni ref. felsőbb leányiskolai vallásos tanár. Olyan bezagot pótol, melynek betöltésével nagy szolgálatot tett a gyermeknevelésnek. A Napsugar vallásos, népies irányú gyermeklap. Olyan »Én ujságom« jellegű ujság azzal a különbséggel, hogy a nagyobbára vallásos mezbe öltöztetett remek képek mellett komolyabb, oktató közlemények és versek foglalnak helyet. A Napsugar az Igazmondó kiadásában jelent meg s július és augusztus kivételével minden hónapban megjelenik.

Az Igazmondó előfizetői allandó ingyen melléklet gyanánt kapják, de megrendelhető külön is egész évre szóló 50 fillér előfizetési áron. Az ifjúság lelkét vallásos úton irányító eme kis lapot ajánljuk a szülők, lelkészek és tanítók jóindulatába.

**Theologiai árjegyzék.** Hegedüs és Sándor debreczeni könyvkiadó cég megvásárolva a magyarországi összes protestáns theologiai kiadványokat, új év elején nagy terjedelmű és páratlanul álló theologiai könyvárjegyzéket adott ki. Az elméleti, gyakorlati theologia, biblia magyarázatok és egyházi beszédek, gyűjteményes vállalatok, egyházi és iskolai nyomtatványok kiválóbb termékeinek részletes kimutatását tartalmazó árjegyzék ingyen kapható a kiadó cégnél, Kossuth-u. 11. szám.

## Hirek.

*E szám szerkesztéséért Szabó István társ-szerkesztő felelős.*

**A félévi kollokviumok** január 2-től 15-ig tartottak. Ez idő alatt főiskolánk mindkét fakultásának hallgatói kevés kivétellel s kielégítő eredménnyel letették kollokviumaikat. A pót- és javító kollokviumok március hó első napjain tartatnak meg.

**Beiratkozások az akadémiára.** A második szemeszter hivatalosan február 1-én kezdődik. Ezt megelőzőleg a beiratkozások január 20-tól 28-ig ejtethők meg. Igazgatói engedélyvel a beiratkozási határidő február 10-ig nyulik. Püspöki engedély a második szemeszterben nincs.

**Félév megnyitás.** A félév megnyitás ünnepélyes formák között február 1-én d. e 9 órakor lesz az akad. VI. teremben, mely alkalommal a múlt esztendői főiskolai és Csokonai-köri irodalmi pályázatok eredménye is kihirdetettik.

**A Csokonai kör** az új esztendőben január 18-án d. u. 5 órakor tartotta első felolvasó ülését a városháza dísztermében. A felolvasó est műsorán szerepelt Farkas Imre is, ki néhány költeményt olvasott fel. A műsor többi pontját Patrubby Olivér, Vándor Iván és Szávay Gyula felolvasásai töltötték ki.

**Jubileumi ünnepély.** A „Főiskolai Lapok“ fennállásának 50 éves évfordulóját az ifjuság nagyszabású jubileumi ünnepély keretében üli meg, mely március második felében a Bika dísztermében fog lezajlani. Az ünnepély díszes programja már kidolgozott állapotban van s lázasan készül a rendezőség a siker érdekében. A Szabó István ez alkalomra írt melodráma szövegét Dr. Széll Kálmán debreczeni orvos és jeles zeneszerző zenésítette meg. Oláh Gábor, a kiváló poéta „Szerkesztenek a fiúk“ címen 1 felvonásos életképet írt, melynek szereplői Nánassy Gabi, Riesz Eliz és Rajczy Annus úrleányok, továbbá Venetiáner Sándor, Szabó István, Pánczél József, Hajdú Árpád akadémiai hallgatók s Benedek Sándor V. gimnázista. A fényes ünnepély végleges műsorát lapunk valamelyik közelebbi számában közöltük.

**Operette pályázat.** Dr. Széll Kálmán ur által a főiskolán hirdetett operetteszöveg-pályázat február 1-én déli 12 órakor lejár. A pályázók műveiket jelíges levéllel s tisztán kiállítva jelzett időre Peleskey Sándorhoz, a M. I. T. titkárához juttassák el.

**A M. I. T. pályatétele.** A M. I. T. ez évi pályatételei közül az Ármós-alapítvány (40 kor.) kamataira Reviczky Gyula költészetének méltatását tűzte ki március 1. lejáráttal. A pályaművek idegen kézírással, jelíges levéllel jelzett időben a M. I. T. titkárához adandók be.

**A Jogsegítő Egylet** egész tisztikara és választmánya az ifjuság pártos széthúzása és közömbös magatartása, főképen a tanári kar beavatkozása miatt tisztségéről lemondott. Vásáry István, a J. S. E. nagy lelkesedéssel megválasztott elnöke főiskolánkról is eltávozik. Utódjául Takács Andor 4. jh.-t emlegetik, akitől a pártok összeegyeztetését és a közömbösség megtörését reméli a jogászfifjuság.

**A Főiskolai Gyorsíró Egylet** a múlt év nyarán tartott szegedi rendszer- és nemzetközi gyorsírásversenyen nyert díjait most kapta meg. Az egylet a

kiállításon bronzéremet és elismerő eklevelet nyert. Oklevelet nyertek az egylet tagjai közül: Erdős Károly 3. th., Venetiáner Sándor 3. th., Székely Jenő 2. th., Vass Károly g. 8. o. t. és Sinay Gábor g. 7. o. t.

**A Hittanszaki Önképző Társulat** választmánya is kitűzte ez évi pályatételeit a következőkben: 1. Vitakérdés: Jelen egyházi szervezetünk megfelelő-e a presbiteri rendszernek, vagy nem? 2. Révész Imre élete és művei. 3. Ézsaiás prófétája 11. fejezetének exegézise. 4. János evangélioma 6 fejezetének 24—58 v. exegézise. 5. A négy főbb keresztyén egyház úrvacsorai tana. 6. Úrvacsora osztás utáni egyházi beszéd. 7. Köznap reggeli imádság. — A pályázati határidő április 1. Pályaművek jelíges levelekkel a H. Ö. T. titkárához adandók be.

**Bölcséleti tárgyak a 2-ik szemeszterben.** Akadémiánkon az új bölcséleti tanszék professzorai a következő tárgyakat adják elő: Dr. Pap Károly: A protestáns kor epikus költészete. (Folytatás.) — Fejezetek a képzőművészetek történetéből. — A magyar nyelv eredete és rokonai. — Stiliztikai gyakorlatok. (Szeminárium.) — Dr. Fiók Károly: Latin syntaxis gyakorlatokkal. — Vergilius Bucolica Georgica. — Sophokles Oidipus Colonosban. — Szanszkrit nyelvtan (Folytatás.) — Dr. Szeremley Béla, a bölcséleti tudományok doktora, gimnáziumi tanár rendkívüli előadásokat tart a görög szobrászat főbb alkotásairól.

## Szerkesztői üzenetek.

(Kéziratokat nem adunk vissza.)

**Előfizetőinket** kérjük az esedékessé vált előfizetési-díj beküldésére.

**Olvasóink,** ha netalán, rajtunk kivüleső okok miatt a lap mult számaint hiányosan kapták, sziveskedjenek a nem kézbesült lapok számát és pontos címeiket a szerkesztőséggel tudatni.

**S. A.—Zv. Sz. (B.-pest).** Most jött az egyik. Formai hiányosságok miatt a többi marad. Kérünk többet is. Lehetőleg valami prózát. A Sz. I. előfizetési felhívását megkaptatok? Terjesszéték. Üdv.

**T. Pál (B.-pest).** Neked is szól a fenti. Egy hétre haza megyek. Üdv.

**P. J. (N.-várad).** Köszönöm. A napokban felelek. Valami olyan kellene, ami még szűz a nyomdafestéktől.

**Segédjegyző (Furta).** Te is irtál a jobb napokban. Amit még év elején kértem, most se kaptam. B. B. hol tartózkodik?

**M. J. (Kolozsvar.)** Megint félreértettél. Majd felvilágosítlak. Erre fele csak nem közölhető német műfordítások teremnek?

**Tartalom:** 1. A mi tanulságaink. — Vásáry István. 2. A modern nevelés ötletei. — Zoltán István. 3. Versek. — Szabó István. 4. Jegyzetek. — Nagy Ferenc. 5. Künn a tanyák közt. — Tarnóczy Lajos. 6. Könyvek között. — Sikabonyi Antal. 7. Forgácsgyűjtés. — 8. Nocturne. — Zoltán István. 9. Költemények prózában. — Chrysanthème. 10. Pegasusomhoz. — 11. Diákkongresszus. — Referens. 12. Irodalom. — sz. i—v. s. 13. Hírek. 14. Szerkesztői üzenetek.

Férfi- és gyermekruhák minden alkalomra

leszállított árban

**GRÜNFELD ADOLF és TÁRSA**

üzletében

DEBRECZEN, Kistemplom mellett.

**SCHÖN SÁNDOR**

keztyü, kötszer és orvosi műszertára

DEBRECEN, Piac-utca 12-ik szám. (Stenczinger-ház.)

Ajánlja óriási választékát glace-, szarvasbőr- és szövött

keztyükben

kötszerek, suspensorok, fecskendők, francia és amerikai

gummi különlegességek.

**Cziczó Lajos** cipésmester  
DEBRECZEN.

Ajánlja dusan berendezett saját gyártmányu

**kész férfi- és női cipőraktárát.**

Vidéki megrendelések **MINTA-CIPŐ** beküldése szerint páronként pontos kiszolgálás mellett eszközöltetnek. Meg nem felelő cipők kicseréltetnek.

A főiskolai ifjuság számára 5% kedvezmény; ünnep után való fizetéssel biztosíték letétele mellet.

Mérték utáni megrendelések a legújabb divat szerint készítettnek.